

 CAPITOLUL 1

Cel mai făr' de pereche animal făcut de Dumnezeu

Văzusem o grămadă de animale pân' să mă fac destul de mare ca să-ncep să vorbesc, dar numa' unu m-a impresionat așa tare de mi-a smuls din gură primul cuvânt.

Și dacă mă iau după singurii oameni care au fost de față la întreg deranju', cuvântul ăla a tot ieșit din mine mai mult de juma' de zi.

Destul cât să se întrebe mama și tata dacă nu dădusem cu capu' de ceva și damblagisem. Destul cât să-nceapă să se uite în jur după ceva să mă lege la gură ca să nu mai turui.

Nu știu ce-avea animalu' ăla de mă stârnise așa, pen' că dacă-l pui lângă altele, n-arată cine știe ce *spectacolos*.

Nici vorbă să fie mare cât un urs. Și nici nu putea să-l doboare dintr-o singură lovitură de labă pe ăl mai strașnic voinic.

Și nici nu-i șiret sau iute ca pisica; nu se pricepe neam să prindă șoareci ori să ajungă fără mare silință la cuiburi de păsări.

Și n-are *reputație* rea ca șarpele; nici pe departe să se pomenească de el în Biblie așa mult ca de șerpi.

Văzusem toate animalele astea și multe altele, dar numa' când a adus-o tata pe cățelușa aia de-a crescut pe urmă cu mine în prafu' din curte și am numit-o Degetuța, abia atunci am zis: „Câine!”

Și cre' că am făcut mai mult decât să zic; se spune că am țipat „Câine! Câine! Câine! Câine! Câine! Câine! Câine! Câine...”

Tata-mi spune:

— Micu' Charlie, nici tu, nici cățelușa nu dădeai semne să fiți altceva decât niște posaci și niște supărați, da' când v-am pus unul lângă altul... Dom'le, atunci parcă a băgat cineva fitilu' în prafu' de pușcă! Au sărit scânteii; ați scos amândoi sunete pe care nu le-a scos înainte nici cățelușa, nici puiul de om, și-n timpul ăsta vă tăvăleai prin praf și râdeai, și pe urmă,

de parcă v-ați vorbit și v-ați înțeles, ați tăiat-o-n pădure amândoi.

Iar asta i-a lăsat cu gura căscată, au zis mama și tata, că eu nu-ncepușem să merg cum se cuvine nici în patru labe.

Mama-mi spune:

— Ne lovise boala de grija ta, Charlie. Ehei, dac-aveam eu câte-un bănuț pentru fiecare om care mă-ntreba dacă nu ești nătâng, acu' aș fi bogată ca George Washington! Nici nu mai știi de câte ori a trebuit să le spun oamenilor că erai numa' un copilaș, că n-aveai cinci sau șase ani cum păreai și de-aceea nu mergeai sau vorbeai.

Eu cre' că motivu-adevărat e că n-am văzut nimic să merite să vorbesc pân' nu am văzut-o pe Degetuța, și tot pân-atunci nimic pen' care să merite să mă ridic și să mă duc după ea.

Mama zicea că felu' cum m-am luat eu după cățelușă i-a adus aminte de-o drăcie pe care o văzuse la un bâlci din orașul Charleston când era ea fată.

— Un *automaton*, așa-i spunea ea. Era jumate ceas scump de buzunar, jumate cutie de conserve și jumate băiețel, și se mișca la fel de țeapăn și de legănat cum ai fugit tu după cățel, Charlie.

Eu de vorbit nu-mi aduc aminte, dar imaginea bulgărelui gras de neastâmpăr și de blană cu limba udă

care se foia și se învârtea mi-a rămas în minte cu atâta putere, încât o să cuget la ea câte zile oi avea. Și eu chiar sunt un mare *cogetător*.

Când mama și cu mine muncim la câmp și timpul trece greu, eu m-am învățat să mă gândesc la lucruri, ca să nu rămân prost. Am văzut ce-a pățit mama, cum ea tot taie sau sapă sau prășește fără să se gândească deloc. Am văzut cum dacă muncești la câmp fără să te gândești la nimic, asta-ți devine obicei rău și nu te mai poți abține, rămâi așa fără să te gândești la nimic și-n altă parte.

Noi avem păreri diferite despre treaba asta.

Ea zice că cel mai bine îndură munca la câmp dacă-și ține mintea liniștită și neclintită ca un *lac*. Eu vreau ca mintea mea să fie ca un râu care se prăvălește într-o cascadă. Tre' să mă gândesc la ceva, altfel îmi crapă capul.

Așa am făcut de mi-am dat seama cum mi-au intrat câinii la suflet; acum, că-s mai mare și am avut o grămadă de ocazii să văd și să mă-nvârt pe lângă alte animale, cre' că totul se-ntâmplă prin ochi.

Atunci când m-am întâlnit prima oară cu Degetuța, niciunu' dintre noi nu putea vorbi, da' ne-am privit și am văzut amândoi ceva la celălalt. M-am uitat în ochii cățelușei și m-am văzut pe mine uitându-mă înapoi! Ca și cum ochii ei erau oglinzi sau două câni lustruite

de argint. Și nu numa' că mă reflectam, dar ceva-mi spunea: „Animalu' ăsta te cunoaște.“

Și am știut că atunci când se uita în ochii mei, vedea și ea *egzact* la fel.

N-a durat decât juma' de secundă, da' privirea aia ne-a făcut pe-amândoi să sărim de bucurie și s-o ținem tot așa. Iar asta-i o privire pe care niciun alt animal decât câinele nu mi-a mai aruncat-o de-atunci.

Niciun alt animal și nici prea mulți oameni.

Puturoasa, pui de-al Degetuței, a fătat șase căței și-au trăit toți. După ce-au împlinit *egzact* patrușnouă de zile, tata a zis că el și cu mine tre' să ne uităm dacă-i vreunul bun de vânătoare printre ei.

Tata mi-a spus:

— Un câine bun seamănă cu un om bun: e născut așa, nu făcut. Nu faci sită de mătase din coadă de câine.

Puii se vânzoleau și se urcau unii peste alții, având un aer feroce, apucau cu colții tot ce mișca și nu le păsa dacă-și mușcau vreun frate sau vreo soră sau chiar pe ei. Voiau numa' să prindă orice fel de carne de cățel între dinții lor ascuțiți ca acele.

Toate caraghioslâcurile lor mie mi se părea că nu-nseamnă nimic.

L-am întrebat pe tata:

— Cum îți dai seama, tată, dac-or fi buni de ceva la vânătoare, când ei se poartă așa de neastâmpărat și de prostește?

— Ne putem da seama în două feluri.

Tata a scos din șopron o ladă de lemn și a pus-o pe jos în pădurea din spatele colibeii. Pe urmă am adus puii de câine și i-am pus în ladă. Erau încă tare mici și aveau loc să se miște din belșug.

— Cățeaua asta neagră cu o pată albă pe coadă cre' c-o să fie de nădejde. Vedem noi cât de buni sunt ochii mei, a zis tata.

Tatei nu-i puteam spune, dar pe cățea o chema Cenușă.

Când se născuseră puii, m-am apucat să le dau nume și tata s-a-nfuriat pe mine. N-am priceput de ce, dar m-a pus să mă opresc.

Eu tot le-am dat nume, da' numa' în mintea mea.

— Uită-te bine la ei și spune-mi ce vezi.

S-a dus în șopron și a adus patru gloanțe și pistolul. Le ținea ascunse sub dușumea, înfășurate într-o bucată prețioasă de perdea groasă mov, cu canafi aurii frumoși cusuți pe margine.

Perdeaua o cunoșteau bine toți cei din Carolina de Sud. Și era prețioasă pen' că mama a cumpărat-o de la o femeie care-i verișoară cu George Washington. Femeia i-a spus mamei că George i-a dat un set întreg

soției lui, Martha, de ziua ei, și că Martha s-a supărat și a zis că George începuse să se zgârcească, plătise numa' cinci sute de dolari pe cadou și nu cinci mii, cum se-nvățase să cheltuiască cu ea. Nu s-ar fi împăcat să aibă ceva așa de rând la ea în casă și-i vânduse perdelele verișoarei lui George pe mai nimic.

Mama mi-a spus că întâlnirea cu femeia aceea însemna că se schimbă norocu' familiei Bobo. Ea zicea că în viață există noroc urmat de lipsă de noroc, după care exista ghinion urmat de ghinion amarnic, și abia după aceea vine norocul familiei Bobo.

Tata a băgat mâna în ladă și a scos afară primul cățel, pe Cenușă. A răsturnat-o pe spate și a ținut-o de burtă.

Ea s-a vânzolit o secundă, pe urmă a stat liniștită.

Tata a lipit-o de pământ.

După puțină vreme, Cenușă s-a zbatut să scape, ba chiar l-a mușcat pe tata de mână.

Tata a clătinat din cap și a zâmbit.

A făcut la fel cu fiecare din restul puilor.

Unii se zbăteau ca viezurii să scape imediat ce-i răsturna, alții stăteau pur și simplu și așteptau să vadă ce se întâmplă. Creața și Mușcățul au făcut la fel ca Cenușă.

Tata i-a pus pe toți înapoi în cutie și a desfăcut pistolul din perdea.

L-a încărcat cu patru gloanțe și l-a ridicat deasupra capului.

Eu mi-am acoperit urechile.

Tata a apăsât pe trăgaci și a tremurat pădurea de bubuitură.

Eu și toți cei șase căței am tresărit.

Tata a stat o secundă, pe urmă a tras celelalte trei gloanțe repede-repede.

Sălvioara, Moș Tunet și Vijelia au tresărit în continuare la fiecare împușcătură și pe urmă s-au înghesuit în colțurile lăzii, schelălăind și învârtindu-se în cerc.

Cu Cenușă, Creața și Mușcățel, altfel stătea treaba. După ce-au tresărit prima oară, au devenit atenți și se uitau în sus la pistol cu picioarele din față încordate ca piatra, cu pieptu' scos înainte și cu ochii scânteind. Aveau urechile ciulite, și-n loc să se sperie de împușcături, parcă abia așteptau să mai vină. Erau fix cei trei care stătuseră liniștiți prima oară când îi răsturnase tata, da' pe urmă osteniseră să-i dea ascultare și se luptaseră.

Cenușă chiar pufnea pe nări, parcă voia să latre da' nu știa dacă se cuvine.

M-am apucat să-i liniștesc pe puii speriați. Nu voiam să știe tata că-i nesocotisem porunca, așa că nu le-am zis pe nume, numa': „Nu-i nimic, cățel“ sau „Gata, gata, fetiță“.

Tata a râs și a strigat:

— Ia te uită! A fătat cățeaua cea bătrână trei vânători! Hai, băiete. Să nu-i spui maică-tii, da' după ce cresc și-i învăț comenzile, s-ar putea să capete și ea o rochie de la prăvălie! Și tu poate primești niște încălțări ca lumea. Trei vânători la o fătare! Ținem și noi unu', pe care hotărăști tu.

N-am pregetat nicio clipă; am zis:

— O ținem pe cea cu coada albă-n vârful

Tata n-a bănuit nimic, așa că am mai zis:

— Și-o să-i spun Cenușă!

Iar asta avea înțeles numai pentru c-o chema deja așa.

Tata a frecat-o pe Puturoasa pe gât și a zis:

— Ce cățea!

A doua zi, după ce mama și cu mine ne-am întors la apus de la câmp, eu mă spălam la pompă. Imediat ce m-a văzut, Puturoasa s-a pornit să facă ceva ce nu mai făcuse niciodată înainte. A început să scheaune și să mi se frece de picioare, ca o pisică.

Am împins-o deoparte de două ori, pe urmă și-a treia oară și tocma' mă pregăteam să-i ard un șut zdravăn, da' am văzut ce supărată era cățeaua și m-am oprit.

Mi-a trecut prin minte că i se îmbolnăvise vreun pui ori poate chiar murise. Fără să mă șterg sau ceva,

m-am dus în spate la șopron să văd de ce era Puturoasa așa necăjită.

M-am uitat în coșu' unde-și ținea puii și nu mi-a venit să-mi cred ochilor. Numa' Cenușă, Mușcățel și Creața au sărit să mă întâmpine. Sălvioara, Moș TUNET și Vijelia nu se vedeau nicăieri.

M-am uitat în pădure și-am fluierat după ei, da' n-a răspuns nimeni.

— Unde-s, Puturoaso?

Ea se tot uita la mine vrednică de milă, scheuna și mirosea coșul.

I-am spus mamei.

Ea a mijit ochii și-a zis:

— Or fi fugit, Charlie. Sau s-or fi îmbolnăvit și i-a dus Puturoasa în pădure, să-și urmeze natura cursu'. Nu știu, băiete, altele am eu pe cap. Lasă-mă să-ți încropesc ceva de mâncare.

Și chiar dacă bănuiam ceva despre ce se-ntâmplase de-adevăratelea cu cei trei pui care tresăriseră la fiecare împușcătură, tot m-am dus în fiecare dimineață vreme de două săptămâni întregi, după ce mă trezeam și înainte să plec la câmp, să-i fluier din spatele colibei și să-i chem acasă.

N-am avut defel noroc.

CAPITOLUL 2

Șarlatanul de timp

Timpul se mișcă altfel atunci când ceva ce nu te-așteptai să se întâmple dă năvală și se-ntâmplă oricum. Am văzut timpu' trecând regulat după tipic, da' și fugind uns ca locomotiva pe șine. L-am văzut și cum încetinește, de parcă s-ar lupta să-și deschidă drum printr-un ulcior mare nevăzut cu melasă.

Necazu-i că nu pricep niciodată ce face-un lucru să se miște iute și altul să se miște agale.

De pildă, dacă mă întrebai înainte să văd ce-a pățit tata, nu m-aș fi gândit niciodată că timpu' poate încetini așa cum s-a întâmplat. A fost ceva așa de afurisit, c-aș fi dat orice să-l fac să treacă mai repede sau, și mai bine, să fac să nu fi văzut nimic.

Oricât mi-ar fi de rușine și oricât de fără inimă aș părea, aș vrea să fug de-a dreptul pe lângă tata zăcând la poalele arțarului bătrân cu tăietura aia adâncă de părea un zâmbet pe fruntea lui.

Dacă nu aș fi fost blestemat să văd chiar cu ochii mei ce s-a-ntâmplat, probabil că aș fi încercat degeaba să-mi dau seama cum de-a ajuns tata să zacă acolo, da' aș prefera să fiu neștiutor și să sar peste toată treaba, dacă asta ar însemna că vederea lui de-atunci nu mi se mai bagă nepoftită în vise.

Da' am văzut ce-am văzut, și să faci să nu mai fi văzut ceva e ca și cum ai da înapoi un clopot după ce-a sunat: nu s-a făcut așa ceva nicicând. Nu contează cât de tare vrei tu să scapi de amintire, poți la fel de bine să nici nu te lupți cu ea, sau n-ai decât să te dai peste cap și să te transformi în toc de pistol, pen' că amintirea e a ta de-acum și-ai s-o cari după tine câte zile-oi avea.

Țin minte minutele de după ce-a fost pus tata la pământ ca și cum m-aș fi uitat cum i se-ntâmplă altcuiva.

Era de parcă mă uitam la alt băiat, nu la mine, cum îl ridică pe tata și se duce la Spangler cu el în brațe.

Țin minte că m-am gândit imediat că băiatu' ăsta n-o să poa' să-l pună pe tata în spinarea lu' Spangler, câtă vreme calu' e înșeuat.

Țin minte că l-am văzut pe băiat, care știam că-s eu, lăsându-l pe tata lin pe jos și cum s-au deschis ochii tatei.

Țin minte cum i-a închis băiatul ochii și a dat jos șaua de pe Spangler și pe urmă a lăsat-o într-un copac unde să nu dea nimeni peste ea înainte să ne-ntoarcem noi.

Țin minte cum s-a dus băiatu' și l-a ridicat pe taică-miu în spinare și l-a așezat de-a curmezișu' pe spatele lu' Spangler, aproape de gât, astfel ca brațele și capul să atârne în partea dreaptă, iar picioarele să-i zacă în stânga.

Țin minte cum m-am uitat la băiat că s-a urcat călare pe Spangler și-a avut grijă să nu-l lovească pe tata, când a aruncat piciorul peste cal.

Țin minte cum a-ncercat băiatu' să afle cât de iute putea merge fără să-i cauzeze suferință tatei, dar în același timp încercând să zboare.

Țin minte cum a sărit Puturoasa și a scheunat și a plâns tot drumul pân' la Doc și cum lungea mâna tatei, care atârna și se bălăngănea neputincioasă pe lângă burta lu' Spangler.

Țin minte ce recunoscător am fost când băiatu' a ajuns la Doc și l-a găsit acasă.

Țin minte cum l-a dat jos băiatu' pe tata de pe Spangler, cum l-a luat în brațe și cum l-a cărat înăuntru ca pe-un tânc.

Țin minte cum Doc i-a chemat pe Petey nătângul și Josh Bowen să-i dea o mână de ajutor să-l ia pe tata de la băiat.

Și pe urmă țin minte cum stăteam pe canapeaua lui Doc, simțind că purtasem pe umeri toată greutatea lumii.

Asta n-a fost mult înainte să vină șerifu' și să mă pună să-i explic cum s-a ales tata cu rana.

Pe drumul înapoi de la casa lui Doc, m-am întrebat cum să-i spun mamei ce se-ntâmplase, da' blestemat să fiu dacă m-am putut gândit mai mult de-o secundă-două și-am lăsat gându' baltă, ca să nu mă ia plânsu'.

Trebuia numa' s-aștept până dădeam ochii cu ea și să sper că o să găsesc o cale să zic vorbele alea care știam sigur că o pot omorî pe mama.

Coliba era goală. Chiar dacă era duminică, mama se dusesese pesemne la câmp, să încerce să mai prăsească o postată.

Eu și Puturoasa am început să mergem spre locu' unde terminaserăm ieri la sfințit.

Ea m-a văzut de la juma' de milă și mi-a făcut cu mâna de două ori pe deasupra capului, înainte să se întoarcă la scos buruienile din pământ.

După o vreme, s-a oprit din prășit la jumătatea aplecatului și s-a uitat înapoi la mine.

S-a îndreptat, a pus mâna dreaptă streășină la ochi, pe urmă a aruncat sapa și a luat-o la fugă spre mine.

Nu știu de unde a știut ea așa sigur că se întâmplase ceva rău. Și încă ceva rău de tot. Da' a știut.

Când era la vreo cinzeci de metri, a strigat:

— Nu! Charlie! Ce s-a întâmplat? El unde-i?

Puturoasa a fugit la mama și a început să sară și s-o muște. Mama i-a tras una și a alungat-o.

A ajuns la mine și s-a pornit să mă lovească cu amândouă mâinile.

— Ce-o să mă fac eu acu'? Ce-o să mă fac?

Puturoasa a tras-o de haine, încerca s-o ia de lângă mine.

Eu înlemnisem. Mama își tot lua avânt și mă plesnea, de parcă eu îi făcusem ceva tatei. Nici măcar n-am ridicat brațele să mă apăr.

— Sunt ca și moartă! Ce-o să mă fac?

Am încercat s-o iau în brațe și s-o trag mai aproape, da' asta a supărat-o mai rău. A strâns pumnii și a trecut de la palme în piept la cărăbănit directe și sca-toalce în cap.

Mama-i voinică și cu oase mari, la fel ca mine și tata, și mi-a zis mereu: „Mamă-ta nu-i o femeie plăpândă ca o floare.“ Unu' sau doi din pumnii ei m-au făcut să mă împleticesc și să-mi simt capu' greu.

Puturoasa se săturase de prostiile mamei și n-a mai tras-o de haine, ci s-a băgat direct între noi, mârâind la mama tot mai amenințător și arătându-și colții tot mai tare.

Mama s-a dat înapoi să-mi ardă un pumn direct în față. Da' înainte să mă pocnească, Puturoasa a sărit și,

cât a putut ea de cu grijă, a apucat-o pe mama cu fălcile de încheietură și i-a tras încet mâna în jos.

Mama a încercat să se scuture de Puturoasa, da' Puturoasa nu s-a lăsat; a mușcat-o de încheietură tot mai tare și mai tare, până mama n-a mai avut de ales, nu s-a mai pus cu mine și a început să se ocupe de cățea, care era gata-gata s-o facă să sângereze sau să-i rupă vreun os.

Mama a căzut grămadă și Puturoasa a pornit să dea din fund și din coadă cum fac câinii când vor să-i ierți pentru ceva ce-au făcut. Îi lingeă mamei lacrimile și nu se lăsa oricât încerca mama să se descotorosească de ea. Pân' la urmă, mama s-a dat bătută și a lăsat-o pe Puturoasa s-o spele, în timp ce ea plângea ceva de groază.

Eu n-am putut decât să stau aproape, cu brațele atârând pe lângă mine ca niște desagi mari și fără folos.

— Slavă Domnului că ești de-ajuns de mare să-ți porți singur de grijă, a zis ea.

Eu m-am încruntat și-am dat să spun: „Ba nu-s“, da' apoi m-am răzgândit.

Mi-am dat seama că urma să mă gândesc mult de tot la treaba asta, fi'n'că mai rău decât să zacă tata mort pe masă la Doc acasă, în vreme ce lumea noastră se destrăma pe la cusături, n-avea cum să fie.